

Zdrave šole: Izhodišča za evalvacijo učnih (pilotskih) ur

Namen evalvacije je povratna informacija v formativnem spremljanju za sprejemanje stališč in ravnanja.

Namen spremljanja in povratnega informiranja je v spodbujanju in učinkovitem izvajanju dejavnosti za kakovostno ravnanje v življenju. Nikakor naj ne bo povratna informacija destruktivna, ki bi ljudi odvrčala od dejavnosti. Da ne bo povzročala škode, je potrebno v pravem času zagotoviti ustrezno strokovno pomoč oz. intervencijsko podporo. Kontrola merjenja učinkovitosti je v filozofiji učenja lastne samokontrole v življenju in dvojno preverjanje pred izvedbo, ne šele po njej. Če se želimo izogniti nepravilnostim oz. škodi, je potrebno v procesu pouka in v bivalnem okolju omogočiti kakovostna osnovna vodila, sprotno spremljanje s koristnimi komentarji, osebnimi navodili, dvojno, celo trojno preverjanje, simuliranje pred resnično akcijo, spremljanje za zbiranje podatkov in zagotavljanje podpore v sami akciji ter dovolj časa za (samo)refleksijo in re-načrt dejavnosti v smislu še boljšega ob koncu akcije.

Vidiki VIZ procesa:

Tabela 1: Vidiki procesa VIZ kot referenčna splošna merila uspešnega izvajanja VIZ

Pedagoški vidik (formativno spremljanje):	Smisel spremljanja je v podpori ustvarjalcem.
Vzgojni vidik (povratno informiranje):	Smisel je v kakovostnem medsebojnem informiranju (oblikovanju navodil, splošnih, specifičnih, osebnih, komentarjev za sodelovanje).
Prilagajanje oz. procesni vidik:	Smisel je v uravnavanju procesa za doseganje cilja in preseganje le-tega (Pozor, cilj naj ne bo premalo zanimiv, vezan na interese udeležencev!).
Učni vidik (rezultati):	Smisel je v omogočanju doživljanja za pridobivanje izkušenj.
Merski vidik/merjenje (sumativna ocena):	Smisel je v določanju lastnosti vsebin in ravnanj/razvoju kompetenc (znanja, stališča in ravnanja oz. veščine).
Vidik primerjanja (merila merjenja):	Smisel je v usklajevanju meril/povezovanju meril med vsebinskimi in procesnimi dejavniki ter v smiselnem re-oblikovanju referenčnega merila za doseganje večje uspešnosti.

Oblike spremljanja

Tabela 2: Oblike spremljanja oz. evalviranja (možni pristopi in kombinacije)

Oblike evalviranja	Različne, za pridobivanje	• (samo)refleksije
--------------------	---------------------------	--------------------

	mnenja oz. predlogov ravnanja na začetku, v teku in ob koncu dejavnosti.	<ul style="list-style-type: none"> • Kritične analize (SWOT) • AR (re-načrt) • Odprti pogovori • DELFI metoda
Oblike predstavljanja izkazanih rezultatov	Različne, za ugotavljanje razvoja zmožnosti in osebnih ciljev (za določanje standarda).	<ul style="list-style-type: none"> • Samostojne predstave • Razstave • Izvedene aktivnosti • Oblikovani materiali • Orodja za izvajanje • Zbirka predlogov (pričakovanj) interesov in • Zbirka standardov (na osnovi izkušenj)
Oblike (samo)evalvacije	Različne, za spremljanje in zbiranje ter arhiviranje dokazov.	<ul style="list-style-type: none"> • Samoocene • Ocena/e parov • Opisna analiza (komentarji) različnih dejavnikov VIZ

Elementi celovite spremljave

Tabela 3: Celovita spremljava v procesu dejavnosti (ključni elementi, ki so med seboj soodvisni in tvorijo celoto VIZ procesa)

Motivacija	Izkušnje/predznanje	Interesi /pričakovanja	Diagnostika za izmenjavo izkušenj na osnovi interesov
Ustvarjanje (udejanjanje)	Vsebina (kaj)/vsebinski cilji/rezultati	Pristopi (kako)/ strategije delovanja, raziskovalna vprašanja	Proces za proaktivno delovanje – <u>ravnanje</u>
Povratno informiranje	Spremljanje dejavnosti/ zbiranje dokazov in sprotne komentiranje ter usmerjanje	Sumativna (zaključna ocena dejavnosti/poročilo/arhiv oz. portfolio najbolj uspešnih rešitev primernih za nadaljevanje in/ali širjenje	Evalviranje (vrednotenje) za samoanalizo uspešnosti in načrt aktivnosti za izboljšanje

Načela (merila) uspešnega učitelja so (na splošno): strokovnost, okretnost misli pri predstavljanju želenega, omogočanje različnih učnih priložnosti in čas za refleksijo udeležencev, omogočanje povezovanja z različnimi (raznoterimi) viri znanja in ravnanja, omogočanje samorazvoja udeležencev.

Želeni učni pristopi: a) v šoli: učenje z odkrivanjem, učenje ob delu, učenje z uporabo, b) izven šole: zanimanje za znanost in tehnologijo, učenje z eksperti, specialisti, sodelovalno, vzajemno učenje.

Temeljna pedagoška načela: fleksibilnost, holizem, samoregulacija, krepitev avtonomije (samostojnosti).

Tabela 4: Kompetence učenja za oblikovanje stališč in ravnanja

Kompetence: 3. Gestalt

1. Lovljenje znanja z odprtim učenjem in integriranje novih perspektiv
2. Razmišljanje in delovanje z razmislekom o prihodnosti
3. Pridobivanje znanja in interdisciplinarno delovanje
4. Sposobnost načrtovanja in delovanja z drugimi
5. Sposobnost participiranja v odločitvah, sposobnost motivirati druge za akcijo
6. Sposobnost refleksije
7. Sposobnost načrtovanja in avtonomnega delovanja
8. Sposobnost pokazati empatijo in solidarnosti v neugodnih razmerah
9. Sposobnost motivirati samega sebe za aktivnosti

Tabela 5: Učna kultura

- **Učna kultura** opisuje obliko učenja in poučevanja, ne glede na to ali poučujemo integrirane vsebine ali en predmet. Vključuje pa tudi ocenjevanje učenja in poučevanja.

Tabela 6: Načela in merila učinkovitega učenja/poučevanja (pouka)

- **Načela in merilo** hkrati je ponuditi vsem učencem priložnost za refleksijo sedanjih in prihodnjih pogojev življenja. Učencem se daje možnost sodelovanja v odločanju procesa pouka, učenja v skladu z starostjo in sposobnostmi. Učence se spodbuja k samoregulaciji učenja ob sodelovanju z drugimi. Spodbuja se različne oblike učenja v šoli in izven nje (razpon predmeta, medpredmetne povezave, projektna oblika dela – učenja). Dane so možnosti za učenje, primerjanje, vsakodnevne refleksije opravljenega dela.

Tabela 7: Dokazi

- **Dokazi:** povratno informiranje in samoreguliranje učenja, kurikularni dokumenti, razvojno načrtovanje in apliciranje v praksi, projektna dokumentacija, učenčev portfolijo, drugi dokazi sodelovanja učencev in učiteljev.

Tabela 8: Priporočena organizacija pouka

- **Organizacijske oblike in metode dela:** projektno delo, učenje v parih in skupinah, pomoč, samoregulacija, samoevalvacija, portfolio učenca, učne delavnice, diferenciacija, dejavnosti, učenčeve povratne informacije.

Literatura:

Komljanc, N. (2008). Evalvacija za oblikovanje strategije razvoja kakovosti. PP predstavitev.

Komljanc, N. (2008). Babuška za razvoj trajnega znanja. Kriteriji kakovosti za šole, ki vzgajajo in izobražujejo za trajnostni razvoj.

http://www.ensi.org/Publications/media/downloads/228/KVALITATIVNI%20KRITERIJI_ZA_SOLE_2.pdf

Komljanc, N. (2004). Vrednost povratne informacije v procesu ocenjevanja. Doktorska disertacija. Filozofska fakulteta, Ljubljana.